

В.А. Большакова, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Т.С. Желєва, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ІНДИВІДУАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ОСВІТИ

В умовах індивідуально-орієнтованої організації освітнього процесу викликає необхідність впровадження заходів по забезпеченню гарантованої якості підготовки спеціалістів, а особливо важливим постає питання організації ефективної самостійної роботи студента.

Самостійна робота студентів є невід'ємною складовою освітнього процесу у вищому освітньому закладі. В загальному об'ємі навчальної роботи студента самостійна робота займає більше половини всього часу, що відводиться на засвоєння освітніх програм.

Культура інноваційної освіти передбачає системну реорганізацію самостійної роботи студента. Активна позиція в навчанні не досягається внаслідок того, що сучасний випускник школи мало підготовлений до сприйняття наукової інформації і самостійної роботи по її опануванню. Більшість студентів потребують допомоги у встановленні навичок самоорганізації та самоконтролю в нових умовах навчання, в розвитку професійної мотивації.

Таким чином, керівництво самостійною роботою студентів в умовах інноваційного навчання передбачає організаційну, методичну та регуляційну складові. Організаційна складова керівництва передбачає створення керуючих навчальних посібників, які повинні допомогти студентові зрозуміти логіку побудови курсу, що вивчається. Методична складова полягає в розробці завдань самостійної роботи, що використовуються в різних формах організації навчального процесу (лекції, семінари, практикуми тощо). Організація позааудиторної самостійної роботи вимагає розробки різнопланових індивідуалізованих завдань: аналіз джерел інформації, визначення точки зору на проблему, виконання порівнянь, конструювання проблемних питань та учбових завдань, невеликі експериментальні дослідження. Регуляційна складова керівництва самостійною роботою студентів пов'язана з організацією форм співпраці, що стимулює їх самостійність та творчу активність.

На сучасному етапі розвитку освіти в Україні основною формою організації навчання є групове навчання, в якому провідна роль належить викладачу. Навчальні плани та програми розроблено

відносно середньостатистичного студента, що не дає змогу акцентувати навчання на індивідуальних здібностях та оптимально передавати знання групі студентів. В зв'язку з цим особливу актуальність набуває завдання індивідуалізації самостійної роботи.

Можливість надання диференційної допомоги студентам з різними труднощами – важлива умова ефективності навчання. Вона може бути здійснена при відповідній організації процесу взаємодії. Але реальність навчання на сьогодні свідчить, що на одному курсі навчаються студенти з різними проблемами розвитку. Умовна диференціація студентів за типами професійної навченості потрібна для того, щоб здійснювати необхідну допомогу та обирати оптимальні форми та методи взаємодії в ході навчальної діяльності.

У вихованні самостійності студентів важливу роль відіграють методи навчання. Особливо цінними для індивідуалізації самостійної роботи є проблемне навчання, вирішення пізнавальних та практичних завдань та ситуацій, дискусії, ділові ігри тощо. Існують методи стимулювання пізнавальної діяльності, контролю та оцінювання, різного роду письмові підсумкові роботи: контрольні, курсові, дипломні, науково-пізнавальні. У вихованні самостійності студентів важливою є постановка та обговорення питань, що мають відношення до близької та далекої перспективи.

Обов'язковою умовою організації самостійної роботи є звітність студентів перед викладачем про її результат. Форми контролю можуть бути різні – усні або письмові, індивідуальні або групові, вибіркові або суцільні. Але форми контролю повинні відповідати ряду вимог:

- максимальна індивідуалізація та систематичність поведінки;
- розумне співвідношення форм та методів контролю;
- наявність зрозумілих та доступних критеріїв оцінювання.

Систематичне відставання окремих студентів, безумовно, повинне викликати особу увагу зі сторони викладача, в той час як низькі оцінки більшої кількості студентів групи свідчать про прорахунки при плануванні самостійної роботи та повинні стати підставою для внесення коректив. Особливу роль у вихованні самостійної особистості має виробнича практика. У зв'язку з реструктуризацією освіти поставлене завдання: студент-практикант зобов'язаний не тільки конкретизувати знання шляхом спостереження за діяльністю спеціалістів-практиків та провести збір матеріалів для курсових та дипломних робіт, але й нести сучасні знання та підходи на бази практики, щоб реалізувати досвід роботи передових підприємств та організацій.